herpy

SKÖLDPADDOR

Yellow-margined Box Turtle

Cuora flavomarginata

Cuora flavomarginata är en medelstor sköldpadda med ledad buksköld, en starkt välvd, mörkbrun ryggsköld, en gul ryggrand och gula ränder bakom ögonen. Skölden blir 14-19 cm, och arten kommer från Kina, Taiwan och Ryukyuöarna. Den lever mest på land i fuktig skog och kräver en stor, fuktig inredning med en vattenbalja, en solplats, UVB och en sval årstid. Arten är hotad i naturen.

Familj: Geoemydidae Tidigare namn: *Cistoclemmys flavomarginata; Cyclemys flavomarginata; Cuora evelynae*

FAKTARUTA

DJURET

Vuxenstorlek	**14-19 cm** total längd inkl. svans
Vikt	**400-1 000 g**
Livslängd	**15-25 år**
Aktiv	**På dagen och i skymningen**
Levnadssätt	**Marklevande och semiakvatisk**
Biotop	**Våtmark och tempererad skog och äng**
Svårighetsgrad	**Viss erfarenhet**

SKÖTSEL

Min. terrarium	**120 × 60 × 40 cm** L × B × H för 2 vuxna djur
Temperatur, dag	**22-26 °C**
Värmeplats	**28-32 °C**
Temperatur, natt	**18-22 °C**
Luftfuktighet	**60-80 %**
Vatten	**Vattendel** djup 5-10 cm
Vattentemperatur	**20-25 °C**
UVB	**Nödvändigt** Fergusonzon 2
Föda	**Insekter, frukt, färdigfoder, växter och maskar/sniglar**
Hålls	**Ensamma, parvis eller i grupp**

AVEL

Fortplantning	**Äggläggande**
Kullstorlek	**1-4 ägg**
Inkubation	**60-100 dagar** vid 26-30 °C

SKYDD OCH PAPPER

CITES	**Bilaga II**
EU-bilaga	**Bilaga B**
IUCN	**Starkt hotad (EN)**

Om arten

Cuora flavomarginata är en medelstor sköldpadda med en ledad buksköld som kan stängas helt mot ryggskölden, så att huvud, ben och svans skyddas. Alla mått i texten är sköldlängden (carapax). Ryggskölden är starkt välvd och mörkbrun, och över ryggkammen löper en ljus, gräddgul rand som ofta är bruten till en gul fläck på varje ryggplatta. Tillväxtringarna på plattorna är tydliga. Bukskölden är mörk med ljusare kanter, och artnamnet *flavomarginata* betyder "gulkantad". Huvudet är grönaktigt till gråaktigt på ovansidan, ansiktet och halsen är ljust rosa till persikofärgade, och från varje öga löper en bred gul rand bakåt. Lemmarna är bruna. Frambenen har fem klor och bakbenen fyra.

Typiska vuxna djur är 14-19 cm, och honorna är större och kraftigare än hanarna. Hanarna har en bredare och längre svans som är nästan triangulär vid roten. Ungarna är omkring 4 cm och tydligare tecknade än de vuxna, och deras ryggsköld är sträv.

Taxonomin är inte helt klarlagd. Arten beskrevs 1863, och två underarter är allmänt erkända: *C. f. flavomarginata* på fastlandet och Taiwan och *C. f. evelynae* på Ryukyuöarna. Vissa skiljer dessutom ut fastlandsdjuren som *C. f. sinensis*. Skötseln är densamma för dem alla. Arten har korsats med andra sköldpaddor i familjen i fångenskap, så djur av oklart ursprung ska inte användas i avel.

C. flavomarginata är vaksam och skygg och inte ett djur för hantering. Den blir tam nog att ta foder från handen, men den är ingen sällskapssköldpadda. Arten är hotad i naturen (IUCN: EN), eftersom livsmiljöer försvinner, och eftersom djur har samlats in till föda, traditionell medicin och djurhandel. Uppfödda djur är det enda rätta valet.

Utbredning och livsmiljö

Cuora flavomarginata lever i södra och centrala Kina, på Taiwan och på två av Ryukyuöarna i Japan. På fastlandet finns arten framför allt i Yangtzeflodens avrinningsområde, med fynd i bland annat Hunan, Anhui, Hubei, Zhejiang, Jiangsu och Fujian. Avgränsningen på fastlandet är osäker, och enstaka provinser är bara belagda med få fynd. På Taiwan lever arten i den norra delen av ön, och i Japan finns underarten *C. f. evelynae* bara på Ishigaki och Iriomote.

Kartan visar den ursprungliga utbredningen. Arten är hotad i hela området.

> **Naturlig utbredning:** Kina, Taiwan och Japan.

LIVSMILJÖ

Cuora flavomarginata lever i ett fuktigt, varmt tempererat till subtropiskt klimat med milda, fuktiga vintrar och varma somrar. Djuren finns på 200-500 m höjd i tät, städsegrön skog, snår, gräsmark och kulturmark och i och vid risfält, bäckar, dammar och floder.

Arten är mest ett landdjur, men den söker sig till vatten och vadar ut i vattenhål, och den jagar daggmaskar vid vattenkanten och i regnpölar. Aktiviteten följer årstiderna: djuren är mest aktiva från april till oktober och mycket mindre aktiva resten av året. Under den svala årstiden gräver de ner sig under trädstammar, löv och undervegetation eller i övergivna hålor. Honorna uppehåller sig i skogsbrynet under äggläggningstiden och inne i skogen resten av året. Områdets storlek varierar mycket från djur till djur.

Skötsel

TERRARIET

Ett par vuxna *Cuora flavomarginata* ska ha ett terrarium eller en inhägnad på minst 120 × 60 × 40 cm, så att djuren har plats att gå undan varandra. Varje extra vuxen sköldpadda kräver 10-20 % mer golvyta. Kanten ska vara minst 35-40 cm hög och slät på insidan, så att djuret inte kan klättra ut.

Arten är en landsköldpadda med stark anknytning till fuktig mark, inte en vattensköldpadda. Inred därför terrariet som ett fuktigt skogsbottenterrarium: ett djupt lager (minst 10 cm) av en blandning av trädgårdsmull utan gödning, bark och sphagnum, där djuret kan gräva ner sig. Lägg gömställen av barkbitar, korkrör och löv, plantera gräs, ormbunkar och andra härdiga växter, och sätt en stor, platt vattenbalja ner i botten. Det ska finnas torr botten under solplatsen och fuktig botten i den andra änden. Undvik enbart sand och småsten, som djuret sväljer.

Arten är härdig och trivs bäst när den kan använda en utomhusinhägnad på sommaren. En inhägnad ska vara minst 120 × 60 cm för ett par, vara rymningssäker och grävas ner 20-30 cm längs kanten, ha gräs och buskar för skugga, ett torrt gömställe och en platt vattenbalja. Djur som flyttats ut ska in igen när nätterna blir svala och fuktiga.

Ungar torkar snabbt ut och ska hållas inomhus de första åren, i en ljus plastlåda eller ett terrarium på omkring 40 × 25 cm med 1 cm vatten och en lättillgänglig ö av sphagnum.

Läs mer: Värme och temperatur

TEMPERATUR

På dagen ska det vara 22-26 °C i terrariet, och solplatsen ska vara 28-32 °C, mätt med en infraröd termometer på skölden. På natten kan temperaturen sjunka till 18-22 °C. Ungar hålls varmare, vid omkring 29 °C. Ge djuret en tydlig gradient, så att det själv kan välja mellan sol och skugga, och värm upp med en halogenlampa eller en reflektorlampa över solplatsen. Värmekablar och värmestenar ger inte den värme som djuret söker i naturen och bör inte användas ensamma.

Arten är subtropisk och har en sval årstid i naturen, där aktiviteten sjunker från hösten och djuret gräver ner sig. En sval period med kortare dagar hör till skötseln. Håll 15-20 °C och 8-10 timmars ljus under vintermånaderna, utan värmelampa, och låt djuret gräva ner sig i ett tjockt lager mossa och löv. Temperatur och längd för en egentlig vintervila är inte dokumenterade för arten, så en kall vintervila under 10 °C avråds. Djur som inte mår bra ska inte skickas i vila, och ungarna ska hållas varma hela året.

Överhettning är farligare än kyla. Djuret ska alltid kunna ta sig bort från lampan, och luften får inte bli stillastående och varm.

Läs mer: Vintervila och årstider

LUFTFUKTIGHET OCH VATTEN

Luftfuktigheten ska vara 60-80 %, och botten ska vara fuktig, men inte blöt. *Cuora flavomarginata* kommer från ett fuktigt klimat, och ungar torkar snabbt ut. Spraya terrariet kraftigt varje dag, så att lövet och de fina växterna är fuktiga, och låt botten torka upp något mellan sprayningarna för att undvika mögel. Håll ena änden av terrariet fuktigare än den andra, så att djuret kan välja.

Vuxna djur går gärna ut i regnpölar och vattenhål, särskilt när det regnar, och de jagar daggmaskar i vattnet. Den stora vattenbaljan ska alltid stå fylld med färskt vatten. Djuret dricker, vadar och lämnar avföring i vattnet, så baljan ska tömmas och sköljas varje dag eller varannan dag. En utomhusinhägnad kan ha en bit av en regnpöl eller en jordbotten som hålls blöt.

Läs mer: Luftfuktighet, sprayning och ventilation

VATTEN OCH VATTENKVALITET

Vattenbaljan ska vara så stor att ett vuxet djur kan vada in och lägga sig ner, men så låg att djuret hela tiden kan stå på botten med huvudet ovanför vattnet. Vattendjupet är 5-10 cm, och kanten ska vara platt, så att djuret lätt kan ta sig upp och ner. Arten är ingen bra simmare. Vattnet ska vara 20-25 °C och bytas ofta, för djuret lämnar avföring och foderrester i vattnet. Använd avkalkat eller klorfritt vatten, och undvik filter och pumpar som kan suga in ben och huvud. Mata gärna i ett separat kar, så att vattenbaljan hålls ren. Ungar hålls i 1 cm vatten.

LJUS OCH UVB

UVB-ljus är nödvändigt för ett djur som hålls inomhus. *Cuora flavomarginata* lever i skog och skogsbryn och får sol under delar av dagen. Zon 2 passar en art från skog och skogsbryn. Använd ett UVB-rör av hög kvalitet över solplatsen utan glas eller plast emellan, mät UV-indexet med en mätare, och byt röret enligt tillverkarens anvisning, eftersom styrkan sjunker. Ljuset ska vara tänt 10-12 timmar per dygn på sommaren och 8-10 timmar på vintern, så att årstidernas rytm följs. Utomhus ger naturligt solljus allt djuret behöver, men djuret ska ha skugga och ett gömställe.

Läs mer: Ljus och UVB

UTFODRING

Cuora flavomarginata är allätare. I naturen äter den sniglar, daggmaskar, blötdjur, insekter, bär och blad. Vuxna djur föredrar daggmaskar, sniglar och insektslarver och tar också frukt och grönt. Ge en blandad kost: daggmaskar, sniglar utan skal, mjölmaskar, fodergräshoppor och andra insekter, och dessutom frukt som jordgubbar, melon och papaya och grönt som riven morot och squash. Bladgrönt blir ofta inte uppätet. Torrfoder av god kvalitet för sköldpaddor kan erbjudas sparsamt, och då och då en upptinad musunge.

Undvik kattfoder och hundfoder, som är alldeles för fett och ger sjukdom i lever och njurar. Vuxna djur matas varannan dag, ungar dagligen i små mängder. Överutfodring ger för snabb tillväxt och tillväxtdeformiteter, så anpassa mängden efter att djuret kan äta sig mätt på en halvtimme. Ungar tar lättast små vattenmaskar och hackade daggmaskar, som läggs i det grunda vattnet, och de ska erbjudas torrfoder från första dagen.

Tillskott: pudra kalk utan D3 på fodret två till tre gånger i veckan och ett vitamintillskott en gång i veckan. En sepiaskål i terrariet ger kalk och håller näbben slitna.

Läs mer: Kalk, vitaminer och tillskott

BETEENDE OCH HANTERING

Cuora flavomarginata är vaksam och skygg. Djuret drar sig snabbt in och stänger skölden när det blir skrämt, och söker genast tillbaka till gömställe, även efter många år i fångenskap. Det är mest aktivt på dagen och i skymningen, i fuktigt väder och efter regn. Vid kyla och torka gräver det sig djupt ner och syns inte på flera veckor. Det är inte ett djur för hantering. Ta det med båda händerna under skölden, och tvätta händerna efteråt.

Arten kan hållas enskilt, som par eller i en liten grupp. Hanar slåss om honorna, så en grupp ska ha mer utrymme, många gömställen och bara en hane. Ett par är den säkraste hållformen. En hona utan hane kan lägga ägg, men äggen är ofertila.

Ett djur som gömmer sig hela tiden, inte vill äta eller tappar i vikt är antingen stressat eller sjukt.

Avel

KÖNSMOGNAD OCH KÖNSBESTÄMNING

Hanen har en bredare och längre svans som är nästan triangulär vid roten, och honan har en kortare och smalare svans. Honorna blir större än hanarna och växer längre. Hanarna slutar växa när de är könsmogna, medan honorna växer långsammare vidare i många år. Honorna växer till omkring 18 års ålder. Åldern vid könsmognad är inte dokumenterad. Djur under 10 cm sköldlängd ska inte användas i avel, och djur som inte är fullvuxna bör få växa färdigt.

PARNING

Arten kan para sig hela året, men de flesta parningar sker från november till mars. Parningen varar omkring tio minuter, och hanen parar sig med flera honor. Hanarna kan vara hårdhänta och bita och jaga honan. Håll därför uppsikt över djuren, och skilj dem åt om honan får sår eller är stressad. En sval period på vintern följd av varmt, fuktigt väder sätter fart på äggläggningen. Honan ska vara i gott hull och ha tillgång till sol och en stor yta innan hon lägger.

ÄGGLÄGGNING OCH KULLAR

Honan lägger 1-4 ägg per läggning och flera läggningar under säsongen, sammanlagt 4-9 ägg. Äggläggningen sker från maj till september, med ett par veckor till en månad mellan läggningarna. Äggen är avlånga, 38-52 mm långa och 13-25 mm breda, och väger 11-18 g. Honan är skygg när hon lägger och väljer skuggig, mjuk och fuktig jord eller sand, gräver ett grunt bo, lägger äggen och täcker över dem. Boet är så litet att det är svårt att hitta. Ge honan en äggläggningsplats på minst 30 × 30 cm med 10-15 cm lös, fuktig jord i skugga, och håll uppsikt över djuret när hon gräver.

INKUBATION

Äggen är tunnskaliga och får inte vändas eller skakas. Flytta dem försiktigt till en kuvös med fuktig vermikulit vid 26-30 °C; inkubationstemperaturen är lånad från besläktade sköldpaddor. Äggen kläcks efter 60-100 dagar. Håll luftfuktigheten hög, så att äggen inte torkar ut. Könet kan vara temperaturberoende, men det är inte dokumenterat för arten. Ungarna väger 8-13 g vid kläckningen.

UPPFÖDNING AV UNGAR

Ungarna är omkring 4 cm och är ömtåligare än de vuxna: de torkar snabbt ut och ska hållas inomhus under kontrollerade förhållanden de första åren. Håll dem i en ljus plastlåda eller ett terrarium med 1 cm rent vatten och en lättillgänglig ö av sphagnum, vid omkring 29 °C, med UVB och gömställe. Mata dem dagligen med små vattenmaskar och hackade daggmaskar, som läggs i vattnet, och erbjud torrfoder från första dagen. De kan vara länge om att ta torrfoder. Mata gärna i ett separat litet kar, så att uppfödningslådan hålls ren. Ungarna växer långsamt, och överutfodring ger deformiteter i skölden. Håll dem enskilt eller i små grupper av samma storlek.

Hälsa och vanliga misstag

Uppfödda djur är härdiga, men djur från naturen kommer ofta med parasiter och sjukdom. De vanligaste problemen är: - Uttorkning, särskilt hos ungar och vildfångade djur. - Sköldröta och hudinfektioner, om botten eller vattnet är smutsigt. - Luftvägsinfektion vid drag, kyla och för hög fuktighet utan värme: rinnande näsa, väsande andning och öppen mun. - Kalkbrist och tillväxtdeformiteter vid för lite UVB eller kalk eller för snabb tillväxt. - Fästingar (*Amblyomma geoemydae*) och inälvsmaskar hos djur från naturen. Fästingar kan överleva i ett terrarium i åratal, så nya djur ska undersökas noga, och fästingarna tas bort genast. - Övervikt och leversjukdom vid för fett foder.

Ta med ett färskt avföringsprov till veterinären så snart du har skaffat ett djur. Djur som inte äter, tappar i vikt eller har svullna ögon ska undersökas. Alla kräldjur kan vara symtomfria bärare av *Salmonella*, så tvätta händerna före och efter kontakt, och låt inte barn under 5 år hantera djuret.

Läs mer: Karantän och hygien Läs mer: Köp av djur: uppfödda djur, vildfångst och transport

Fråga alltid dina kunniga bekanta

Guiden är ett bra ställe att börja på, men den kan inte ersätta erfarenhet. Djur är olika, och mycket av det viktigaste lär man sig av dem som har hållit arten i åratal. Prata med en uppfödare, en erfaren djurhållare eller en veterinär med kunskap om kräldjur och groddjur innan du skaffar djuret - och igen om något verkar fel.